

Αθήνα, 25 Ιανουαρίου 2011
Αρ. Φ 131982/48808/1/2010

Χειριστές:
Μαρία Βουτσίνου

Ελένη Κουτρούμπα

Ευαγγελία Μαρκάκη

Προς
Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Π.Κανελλοπούλου 4,
10177 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Διαπιστώσεις της από 16.11.2010 διενεργηθείσας αυτοψίας του
Συνηγόρου του Πολίτη στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής (Πέτρου Ράλλη
24)

Αξιότιμοι κύριοι,

Στο πλαίσιο διερεύνησης σειράς αναφορών, που υποβλήθηκαν στον
Συνήγορο του Πολίτη τόσο από φορείς και οργανώσεις που
δραστηριοποιούνται στο χώρο του ασύλου, όσο και από ενδιαφερόμενους
αλλοδαπούς, κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη διενήργησε αυτοψία την
Τρίτη, 16-11-2010, στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, προκειμένου ο
Συνήγορος του Πολίτη να διαμορφώσει ίδια άποψη για την λειτουργία της
προαναφερόμενης υπηρεσίας .

Συγκεκριμένα, αντικείμενο των υπό διερεύνηση αναφορών ήταν,
κυρίως, διαμαρτυρίες για την αδυναμία υποβολής αιτημάτων ασύλου,
προβλήματα στην ανανέωση ή αντικατάσταση του ειδικού δελτίου αιτήσαντος
άσυλο αλλοδαπού (‘ροζ κάρτα’), καθώς και ζητήματα, σχετικά με την κράτηση
αλλοδαπών στα κρατητήρια της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής

Από την διενέργεια της αυτοψίας, καθώς και από την συζήτηση με τους αρμοδίους αστυνομικούς και τα στοιχεία, τα οποία χορηγήθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, προέκυψαν τα ακόλουθα ευρήματα, τα οποία και περιέχονται στη συνημμένη έκθεση αυτοψίας.:

Ευρήματα – Διαπιστώσεις της αυτοψίας

I. Διαδικασία ασύλου

Όσον αφορά την διαδικασία ασύλου, των ενδιαφερομένων αλλοδαπών, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι οι δυσκολίες και τα προβλήματα εξακολουθούν να υφίστανται σε έντονο βαθμό. Τα προβλήματα αυτά εστιάζονται ιδίως σε πρακτικές που αφορούν την περιορισμένη και επιλεκτική παραλαβή αιτημάτων ασύλου, την υπέρμετρη καθυστέρηση στη λήψη της συνέντευξης, την πλημμελή λειτουργία των Επιτροπών Ασύλου, την καθυστέρηση στις ανανεώσεις ή αντικαταστάσεις των ειδικών δελτίων και τέλος την ελλιπή στελέχωση της αρμόδιας υπηρεσίας .

Τέτοιας μορφής προβληματικές και εν πολλοίς παράτυπες πρακτικές και διαδικασίες, όπως κατ'επανάληψη έχει επισημανθεί, εντάσσονται σε ένα πλέγμα δομικών δυσλειτουργιών, οι οποίες παρατηρούνται για χρόνο μεγαλύτερο της δεκαετίας και συνεχίζουν να εκδηλώνονται στη διαδικασία εξέτασης των σχετικών αιτημάτων για την χορήγηση διεθνούς προστασίας. Αυτό σημαίνει ότι τα πρόσωπα, τα οποία χρήζουν διεθνούς προστασίας, λόγω των ιδιομορφιών της κατάστασης στην Ελλάδα, στερούνται ακόμα και την πρόσβαση στην διαδικασία ασύλου. Οι θλιβερές «ουρές» στην αρμόδια αστυνομική αρχή Τμήμα Ασύλου της Δ/σης Αλλοδαπών Αττικής, στην οδό Πέτρου Ράλλη, η έλλειψη ενημέρωσης, διερμηνείας, ή νομικής συνδρομής, αποτελούν όψεις του ίδιου προβλήματος και μέρος ενός ευρύτερου πλέγματος δομικών δυσλειτουργιών.

Ειδικότερα, το αίτημα **καθολικής, διαρκούς και απρόσκοπτης πρόσβασης** στις διαδικασίες του ασύλου δεν αποτελεί απλώς επιθυμητό στόχο και κατευθυντήρια αρχή της διοικητικής δράσης, αλλά **αδιαπραγμάτευτο**

δικαίωμα του αλλοδαπού που η διοίκηση κατ'αρχήν οφείλει κατά προτεραιότητα να διασφαλίζει .

Οι παραπάνω δυσλειτουργίες του όλου συστήματος συνοψίζονται εύστοχα στην παρέμβαση του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ενώπιον του ΕΔΔΑ, στην υπόθεση MSS κατά Βελγίου και Ελλάδας . Επισημάνθηκαν τόσο ο κίνδυνος επαναπροώθησης που ελλοχεύει για τους αιτούντες άσυλο, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που επιστρέφονται βάσει του Κανονισμού 343/2003 («Δουβλίνο II»), όσο και οι ελλείψεις και ανεπαρκείς εγγυήσεις στη διαδικασία εξέτασης και λήψης απόφασης επί του αιτήματος ασύλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι έκβαση της παραπάνω υπόθεσης υπήρξε η πρόσφατη καταδίκη της χώρας μας και του Βελγίου για παραβίαση των άρθρ.3 και 13 της ΕΣΔΑ (προσφυγή υπ'αρ.30696/09, 21.1.2011).

Ο Συνήγορος του Πολίτη με σειρά επισκέψεων και εγγράφων παρεμβάσεων του εξατομικευμένου, αλλά και γενικότερου χαρακτήρα (βλ. ιδίως την σχετική *Ειδική Έκθεση* που εκπόνησε η Αρχή μας το έτος 2007 με τίτλο *«Προστασία των προσώπων που ζητούν πολιτικό άσυλο στην Ελλάδα: προβλήματα ερμηνείας και εφαρμογής»*, έγγραφο με αρ. πρωτ. 15913/2008 με θέμα *«Αναστολή της διαδικασίας παραλαβής αιτημάτων από το Τμήμα Ασύλου της Δ/σης Αλλοδαπών Αττικής»*) έχει επιδιώξει κατ' επανάληψη να αναδείξει τις προβληματικές πτυχές του όλου ζητήματος, δομικού κυρίως χαρακτήρα, και έχει επιμείνει στην επιτακτική ανάγκη αναδιάταξης και αναμόρφωσης δομών και λειτουργιών του συστήματος ασύλου στη χώρα μας..

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να παρατηρήσουμε ότι η πρόσφατη ανάληψη νομοθετικών πρωτοβουλιών σχετικά με την αναμόρφωση του συστήματος ασύλου, ιδίως μέσω της ίδρυσης υπηρεσίας ασύλου, Κέντρων Πρώτης Υποδοχής κ.λ.π. κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση όσον αφορά την ομαλοποίηση και τον εξορθολογισμό του όλου συστήματος. Οφείλουμε, ωστόσο, να επισημάνουμε ότι η ειδική παθολογία του καθεστώτος παροχής ασύλου στη χώρα μας δεν εμφανίζεται μέχρι σήμερα ως απόρροια σημαντικών κενών στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο. Αντίθετα, τα τελευταία χρόνια το νομοθετικό πλαίσιο εμπλουτίστηκε σημαντικά μέσω της ενσωμάτωσης

σχετικών κοινοτικών οδηγιών στο εσωτερικό μας δίκαιο, οι οποίες προσέφεραν ικανό οπλοστάσιο στη θωράκιση των δικαιωμάτων των ευάλωτων αυτών ομάδων. Η αξιοποίηση, ωστόσο, των υφισταμένων θεσμικών ευχερειών προσέκρουσε στις ελλείψεις δομές και τα οργανωτικά κενά του συστήματος. Για το λόγο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί κρίσιμη παράμετρο τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την άμεση εφαρμογή των εξαγγελιομένων ρυθμίσεων, έτσι, ώστε, το νέο νομοθετικό πλαίσιο να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων της διαδικασίας ασύλου.

Ως εκ τούτου, προκειμένης της διασφάλισης, τόσο της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών παραλαβής και εξέτασης των αιτημάτων ασύλου, όσο και των δικαιωμάτων των αιτούντων, οι αναγκαίες νομοθετικές πρωτοβουλίες θα πρέπει να υποστηριχθούν προσηκόντως από το διοικητικό μηχανισμό των αρμοδίων δημοσίων φορέων. Θα εκτιμούσαμε, λοιπόν, να μας ενημερώσετε σχετικά με την ετοιμότητα που διαθέτουν οι υπηρεσίες σας, προς την κατεύθυνση ικανοποίησης των παραπάνω στόχων, εν όψει εφαρμογής του νέου νομοθετικού πλαισίου, και ειδικότερα την μέχρι τώρα εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 114/2010, το οποίο έχει ήδη τεθεί σε ισχύ από τις 22.11.2010.

II. Κράτηση

‘Όσον αφορά τα προβλήματα, τα οποία εντοπίζονται στην κράτηση αλλοδαπών στους χώρους της ΔΔΑ, θα θέλαμε να σας επισημάνουμε τα ακόλουθα:

1. Κράτηση λόγω δικαστικής απέλασης

Όπως και στην συνημμένη έκθεση αυτοψίας, επισημαίνεται, σύμφωνα με την ενημέρωση, την οποία είχαμε από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, η πλειοψηφία των κρατούμενων αλλοδαπών, (σε ποσοστό περίπου 80%) κατά τον χρόνο διενέργειας της αυτοψίας ήταν ποινικοί κρατούμενοι, στο πλαίσιο της εκτέλεσης επιβληθείσας σε αυτούς δικαστικής απέλασης. Αξίζει ιδιαίτερος να σημειωθεί ότι κατά τον χρόνο της διενεργηθείσας

αυτοψίας εντοπίστηκαν αλλοδαποί, οι οποίοι κρατούνται στην ΔΑΑ σχεδόν για έξι (6) μήνες) με αποτέλεσμα η κράτησή τους να πάσχει του αναγκαίου νόμιμου ερείσματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία Συγκεκριμένα, οι προαναφερόμενοι αλλοδαποί κρατούνται στους χώρους της ΔΑΑ είτε μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης, με την οποία αναστέλλεται η επιβληθείσα σε αυτούς ποινή και διατάσσεται η απέλασή τους από την χώρα (άρθρ.99επ. ΠΚ), είτε μετάγονται από τα σωφρονιστικά καταστήματα, όπου κρατούνται, μετά την επιβολή δικαστικής απέλασης με βούλευμα του αρμοδίου δικαστικού συμβουλίου για την υφ'όρον απόλυσή τους (αρθρ.105 επ. ΠΚ) ή/και μετά την έκτιση της ποινής για την εκτέλεση ήδη επιβληθείσας απέλασης από το δικαστήριο. Άμεση συνέπεια αυτής της πρακτικής, όπως ήδη ανωτέρω επισημάνθηκε, είναι η αύξηση του αριθμού των υπό απέλαση κρατουμένων στα αστυνομικά κρατητήρια της ΔΑΑ., καθώς και η μακρόχρονη παραμονή τους υπό καθεστώς κράτησης σε χώρους που δεν διαθέτουν κατάλληλες υποδομές,, λόγω διαδικαστικών ζητημάτων σχετικά με την εκτέλεση της απέλασης (π.χ άσκηση ενδίκων μέσων, ανέφικτο της απέλασης, μη ύπαρξη ταξιδιωτικών εγγράφων ή έλλειψη συνεργασίας με τις αρμόδιες αλλοδαπές προξενικές αρχές για την χορήγηση αυτών κλπ.) .

Σχετικά με τα ανωτέρω ζητήματα θα πρέπει ιδιαιτέρως να επισημανθεί ότι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ο αλλοδαπός, σε βάρος του οποίου έχει επιβληθεί απέλαση με δικαστική απόφαση ή με βούλευμα του αρμοδίου δικαστικού συμβουλίου παραμένει κρατούμενος σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή θεραπευτικών καταστημάτων τον απολύτως αναγκαίο χρόνο για την εκτέλεση της απόφασης αυτής (πρβλ. άρθρα 74 παρ. 4 σε συνδυασμό με τα άρθρα 99 και 105 του Π.Κ.) . Ειδικότερα για τον χρόνο κράτησης του υπό απέλαση αλλοδαπού ήδη και κατά το παρελθόν ο Συνήγορος του Πολίτη (βλ. το με αριθμ. πρωτ 1382/2000 σχετικό πόρισμα της Αρχής) είχε επισημάνει ότι αυτός δεν θα πρέπει να υπερβαίνει «την τήρηση του απολύτως αναγκαίου μέτρου, το οποίο προσδιορίζεται από τον εξυπηρετούμενο σκοπό. Το αναγκαίο επειδή είναι αόριστη έννοια και επιτρέπει ρευστότητα πέραν των εύλογων λόγων, πρέπει να συνδυάζεται αφενός μεν με την αρχή της

αναλογικότητας, αφετέρου δε με τις αρχές του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου (άρθρ. 2 Συντ.), της ισότητας και της αρχής καμμία ποινή χωρίς δίκη (άρθρ. 96 Συντ) ». Αναφορικά δε με τον αναγκαίο χρόνο έχει κριθεί από τις αρμόδιες εισαγγελικές και δικαστικές αρχές ότι η βραχύχρονη κράτηση του αλλοδαπού στο σωφρονιστικό κατάστημα (άρθρ. 74 παρ.4, 99 παρ.1 και 105 παρ.4 ΠΚ), για το σκοπό της απέλασης, που δεν ξεπερνά τον εύλογο χρόνο του ενός μηνός, είναι αναγκαία για την εκτέλεση της απέλασης και σύμφωνη με τις νομικές διατάξεις (διεθνείς και εθνικές) που την διέπουν. (ΓνωμΕισΑΠ 3/2006, ΠοινΔΙΚ2005.577, ΓνωμΕισΕφΠειρ 5221/2000, ΠοινΧρον 2000.664)»

Έστω κι αν γίνεται κατ'αρχήν αντιληπτό ότι σε ορισμένες περιπτώσεις είναι ιδιαίτερος δυσχερές λόγω των ειδικών συνθηκών, -όπως π.χ η απροθυμία των προξενείων να συνδράμουν στη διαπίστωση της εθνικότητας των υπό απέλαση αλλοδαπών – να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες ενέργειες για την διαπίστωση του ανέφικτου της εκτέλεσης της απέλασης εντός των ανωτέρω προθεσμιών, θα πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι για την αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων επιβάλλεται η ταχύτερη συνεργασία των αρμοδίων αστυνομικών υπηρεσιών και των αρμοδίων εισαγγελικών και δικαστικών αρχών, προκειμένου να εφαρμοσθούν οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την άρση ή την αντικατάσταση της απόφασης απέλασης (πρβλ. τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 99 του Π.Κ). Ως εκ τούτου, περιπτώσεις αλλοδαπών κρατουμένων, σαν αυτές που ανευρέθησαν κατά την διενεργηθείσα αυτοψία, φαίνονται να έρχονται σε ευθεία αντίθεση με τις αρχές της αναλογικότητας και του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου.

Το πρόβλημα, δηλαδή, το οποίο, κυρίως, εντοπίζεται στις προαναφερόμενες περιπτώσεις, είναι η πάροδος μεγάλου χρονικού διαστήματος για την διαπίστωση του ανέφικτου της εκτέλεσης της επιβληθείσας απέλασης από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές με αποτέλεσμα τη μη έγκαιρη ενημέρωση των αρμοδίων εισαγγελικών και δικαστικών αρχών, προκειμένου να εφαρμοσθούν οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την άρση ή την αντικατάσταση της απέλασης από την αρμόδια δικαστική αρχή.

Εξάλλου, η παραμονή των αλλοδαπών για μεγάλο χρονικό διάστημα στους χώρους των αστυνομικών κρατητηρίων δημιουργεί, πέραν ζητημάτων, τα οποία αφορούν την νομιμότητα της κράτησης, και ειδικότερα ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με τις συνθήκες κράτησης. Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι για τις συνθήκες και τον χρόνο κράτησης σε χώρους αστυνομικών κρατητηρίων στο πλαίσιο εκτέλεσης δικαστικής απέλασης, η χώρα μας έχει ήδη καταδικασθεί από το ΕΔΔΑ για παραβίαση του άρθρου του 3 της ΕΣΔΑ (απάνθρωπη κι εξευτελιστική μεταχείριση) (βλ. απόφαση Kaja κατά της Ελλάδας, προσφυγή υπ' αριθ. 32927/03, 27.07.2006).

Τέλος, όπως ήδη ανωτέρω επισημάνθηκε, τα ανωτέρω θέματα είχαν αποτελέσει και κατά το παρελθόν, αντικείμενο διερεύνησης από τον Συνήγορο του Πολίτη. Η Αρχή, ύστερα από διενεργηθείσες αυτοψίες τόσο στους χώρους κράτησης της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής, όσο και σε αστυνομικά κρατητήρια σε άλλες περιοχές της χώρας είχε προβεί σε ανάλογες διαπιστώσεις, τις οποίες είχε θέσει υπόψη σας. Για τον λόγο αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη, θεωρεί απαραίτητο να επαναλάβει ότι η ακολουθούμενη πρακτική της μεταγωγής από τα σωφρονιστικά καταστήματα και η κράτηση των ατόμων αυτών επί μακρόν προς εκτέλεση της επιβληθείσας σε βάρος τους δικαστικής απέλασης, σε χώρους κράτησης, οι οποίοι στερούνται κατάλληλων υποδομών, συνιστά ιδιαίτερης σπουδαιότητας παραβίαση των δικαιωμάτων των εν λόγω αλλοδαπών..

2. Κράτηση και ανέφικτη διοικητική απέλαση

Περαιτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη θα ήθελε να επισημάνει ότι παρόμοια ζητήματα με αυτά, που έχουν ήδη αναφερθεί σχετικά με τη διάρκεια του χρόνου κράτησης σε περιπτώσεις ανέφικτης δικαστικής απέλασης, εντοπίζονται και στην περίπτωση αλλοδαπών, οι οποίοι κρατούνται στο πλαίσιο εκτέλεσης απόφασης διοικητικής απέλασης.

Το θέμα της επιβολής της κράτησης ή της συνέχισης της κράτησης αλλοδαπών, για τους οποίους η εκτέλεση της απέλασης δεν είναι εφικτή και η καθυστέρηση της άρσης της κράτησης αυτών και της απόλυσής τους εντός

ευλόγου χρόνου μετά την διαπίστωση του ανέφικτου της εκτέλεσης της απόφασης, για αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς λόγους, έχει επίσης αποτελέσει κατά το παρελθόν αντικείμενο παρεμβάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη. Η Αρχή, όμως, εξακολουθεί να διαπιστώνει ότι, συστηματικά, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές επιβάλλουν ή καθυστερούν την άρση της κράτησης σε περιπτώσεις, κατά τις οποίες είναι σχετικά εύκολο να διαπιστωθεί το ανέφικτο της εκτέλεσης της απόφασης, σε βάρος αλλοδαπών, οι οποίοι είτε προέρχονται από συγκεκριμένες χώρες (π.χ. Ιράκ, Αφγανιστάν κλπ.) ή έχει διαπιστωθεί η αδυναμία εφοδιασμού τους με τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα για την εκτέλεση της απόφασης αυτής.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για το θέμα της κράτησης σε περίπτωση ανέφικτης απέλασης, η χώρα μας καταδικάσθηκε πρόσφατα από το ΕΔΔΑ (βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ , Tabesh κατά Ελλάδος, no. 8256/07, 26.11. 2009). Με την ανωτέρω απόφαση κρίθηκε μη νόμιμη η κράτηση αλλοδαπού μέχρι την εξάντληση του προβλεπόμενου χρόνου, εφόσον είχε διαπιστωθεί μεταξύ των άλλων από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές ότι ο αλλοδαπός προερχόταν από χώρα στην οποία δεν ήταν δυνατόν να εκτελεσθεί η απόφασης απέλασης (σημ.: Αφγανιστάν).

3. Κράτηση αιτούντων άσυλο αλλοδαπών

Κατά την διενέργεια της ανωτέρω αυτοψίας διαπιστώθηκε επίσης ότι μεγάλος αριθμός κρατουμένων ήταν αιτούντες άσυλο αλλοδαποί, οι οποίοι κρατούνται για όσο χρονικό διάστημα είναι εκκρεμές το αίτημα ασύλου. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι πολλοί από τους κρατουμένους αιτούντες άσυλο προέρχονται από χώρες, στις οποίες δεν είναι εφικτή η απέλασή τους, υπό τις παρούσες συνθήκες, ακόμα και σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματός τους για παροχή διεθνούς προστασίας.

Ειδικότερα, για το ζήτημα της κράτησης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών, ο Συνηγόρος του Πολίτη έχει επανειλημμένως κατά το παρελθόν επισημάνει, ότι σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο απαγορεύεται κατ'αρχήν, η επιβολή απέλασης στους αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς, ή σε περίπτωση, που

έχει εκδοθεί απόφαση απέλασης, η εκτέλεση αυτής αναστέλλεται, μέχρι την οριστική εξέταση του αιτήματος αυτού από τις αρμόδιες αρχές.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διεθνή σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων («Σύμβαση της Γενεύης», η οποία υπεγράφη στις 28.07.1951 και κυρώθηκε με το ν.δ.3989/1959, όπως τροποποιήθηκε από το συναφές Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967»), αλλά και με τις διατάξεις του Ν. 3386/2005 (άρθρ.79 περ.δ'), προβλέπεται ότι προστατεύεται από την απέλαση ο αλλοδαπός, ο οποίος *«έχει αναγνωριστεί ως πρόσφυγας ή έχει ζητήσει την παροχή ασύλου, υπό την επιφύλαξη των άρθρων 32 και 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951»* (άρθρο 79 περ. δ')

Αναφορικά δε με τους αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς θα πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Π.Δ. 90/2008, το οποίο ήταν σε ισχύ κατά τον χρόνο διενέργειας της ανωτέρω αυτοψίας, *«Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και παραμένει παράνομα στη χώρα»* (παρ. 1 εδ. α'). Περαιτέρω, με την ανωτέρω διάταξη ορίζεται ότι : *«το πρόσωπο που υποβάλλει αίτημα για τη χορήγηση ασύλου, κατά το χρόνο που κρατείται και εκκρεμεί σε βάρος του διαδικασία απέλασης, παραμένει υπό κράτηση και η αίτηση του εξετάζεται με απόλυτη προτεραιότητα. Μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας ασύλου δεν απελαύνεται».*

Η ανωτέρω νομοθετική πρόβλεψη για την κράτηση των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών, είχε αποτελέσει αντικείμενο κριτικής από την Αρχή μας. Συγκεκριμένα, ένα από τα βασικά προβλήματα, τα οποία εντοπίζονταν, ήταν τόσο η παράλειψη πρόβλεψης ειδικών λόγων για την επιβολή της κράτησης, όσο και η μη πρόβλεψη ανώτατου χρόνου κράτησης. Έστω κι αν υπήρχε στην ανωτέρω διάταξη ρητή πρόβλεψη για την κατά προτεραιότητα εξέταση του αιτήματος ασύλου, στην πράξη διαπιστωνόταν ότι αυτή δεν ήταν δυνατόν να εφαρμοσθεί δεδομένων των προβλημάτων της διαδικασίας του ασύλου, με αποτέλεσμα οι αιτούντες άσυλο αλλοδαποί να κρατούνται για μεγάλο χρονικό

διάστημα, χωρίς τις περισσότερες φορές να έχει καταστεί εφικτό να εξετασθεί το αίτημά τους μέχρι την απόλυσή τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη είχε επανειλημμένως εντοπίσει τα προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με την γενικευμένη πρακτική της επιβολής του μέτρου της προσωρινής κράτησης σε αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς από τις αρμόδιες αστυνομικές αυτές, καθώς και την κράτηση των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στο πλαίσιο αυτό, είχε υπογραμμισθεί, ότι η επιβολή κράτησης ή/και η συνέχιση αυτής σε βάρος αιτούντων άσυλο αλλοδαπών κατά τον χρόνο εξέτασης του αιτήματος αυτού, μπορεί υπό προϋποθέσεις να στερείται νομίμου ερείσματος.

Εξάλλου, δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι για το θέμα της κράτησης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών έχουν υπάρξει πρόσφατες καταδικαστικές αποφάσεις, σε βάρος της χώρας μας, από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλ. απόφαση S.D. κατά Ελλάδος, *n*^ο 53541/07, 11.09.2009, και A.A. κατά Ελλάδας, no. 12186/08, 22.07.2010). Συγκεκριμένα με τις ανωτέρω αποφάσεις έχει διαπιστωθεί μεταξύ άλλων, ότι η συνέχιση της κράτησης των προσφευγόντων αιτούντων άσυλο αλλοδαπών, ενώ είχε ανασταλεί εκ του νόμου η εκτέλεση της απόφασης απέλασής τους, στερείτο νομίμου ερείσματος και για το λόγο αυτό υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1 και 4 της ΕΣΔΑ.

Θα πρέπει, ωστόσο, να επισημάνουμε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του προσφάτως τεθέντος σε ισχύ Π.Δ/τος. 114/2010 για την *«Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/EK του Συμβουλίου "σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα"*, η προσωρινή κράτηση των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών επιτρέπεται, πλέον, **μόνο κατ'εξάίρεση, για συγκεκριμένους λόγους**. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ.1 του νέου Π.Δ προβλέπεται ότι : *«Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται*

διεθνούς προστασίας, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και παραμένει παράνομα στη χώρα. Πρόσωπο, το οποίο κατά το χρόνο που κρατείται υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, παραμένει υπό κράτηση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2», ενώ: «Η κράτηση αυτή επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα και σε καμία περίπτωση δεν δύναται να υπερβαίνει τις ενενήντα (90) ημέρες. Εάν ο αιτών έχει προηγουμένως κρατηθεί εν όψει διοικητικής απέλασης του, ο συνολικός χρόνος κράτησης δεν δύναται να υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα (180) ημέρες». (άρθρο 13 παρ. 4 του Π.Δ. 114/2010).

Εν όψει των παραπάνω, κρίνεται σκόπιμο να τονισθεί ότι η επιβολή και η διατήρηση της κράτησης μετά την υποβολή του αιτήματος ασύλου θα πρέπει να κρίνεται κατά περίπτωση και να αιτιολογείται ειδικά από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, σύμφωνα με τους περιοριστικά τιθέμενους από το νέο προεδρικό διάταγμα λόγους, για τους οποίους κατ'εξαίρεση επιτρέπεται .

Ευελπιστώντας ότι οι πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις θα συμβάλλουν στην αναμόρφωση και την αποτελεσματικότητα του συστήματος ασύλου στη χώρα μας, καθώς και στην άρση προβληματικών ή παράτυπων πρακτικών, οι οποίες συστηματικά παρατηρούνταν μέχρι σήμερα στο ευαίσθητο αυτό πεδίο, αναμένουμε τις απόψεις και ενέργειές σας.

Με τιμή

Βασίλης Καρύδης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1 Γραφείο Υπουργού

Προστασίας του Πολίτη

Π.Κανελλοπούλου 4

10177-Αθήνα

2. Γραφείο Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Μεσογείων 96

11527-Αθήνα

3. Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής

Πέτρου Ράλλη 24

17778 -Ταύρος